

Lainopillinen osasto

1.2.1984

... Työeläkelaitoksille

**SUOMEN JA ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUN-
NAN VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUS**

Suomen ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan välinen 12.12.1978 allekirjoitettu uusi sopimus sosiaaliturvasta on tullut voimaan 1.2.1984. Sopimusteksti on lähetetty yleiskirjeen 24/1983 liitteenä.

Tässä yleiskirjeessä selostetaan pääpiirteitä Ison-Britannian eläkevakuutusjärjestelmästä sekä sosiaaliturvasopimuksen sisältöä ja siihen liittyviä käytännön toimenpiteitä työeläkelainsäädännön osalta. Yleiskirjeessä nimitys Englanti tarkoittaa Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistynyttä Kuningaskuntaa.

ELÄKETURVAKESKUS

aaLAARL21681

1. YLEISTÄ

Suomen ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan väliset sopimukset

Suomen ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan välillä on ollut jo 4.3.1960 lukien voimassa sosiaaliturvasopimus. Tämä sopimus ei sisältänyt mm. Suomen sairausvakuutusta, ja eläkevakuutuslainsäädäntö kuului vain osittain sopimuksen piiriin. Tuolloin Suomessa ei vielä ollut yleistä työeläkejärjestelmää, ja sopimuksen määräyksiä sovellettiinkin Suomen osalta kansaneläkelakiin ja siihen perustuviin eläkkeisiin. Nyt voimaan tulleen sopimuksen soveltamisala on laajempi ja siinä on otettu huomioon molempien sopimusosapuolten kansallisessa lainsäädännössä vuosien kuluessa tapahtuneet muutokset.

Sosiaaliturvasopimuksen tarkoituksena on saattaa Suomen ja Englannin kansalaiset tasavertaisiksi näiden valtioiden sosiaaliturvalainsäädäntöä sovellettaessa. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että Suomen työeläke maksetaan sosiaaliturvasopimuksen nojalla englantilaiselle samoin kuin Suomen kansalaiselle paitsi Englantiin myös muihin maihin.

Sosiaaliturvasopimuksen soveltamisesta vastaa Suomen alueella sosiaali- ja terveysministeriö, Yhdistyneen kuningaskunnan osalta tapauksesta riippuen sosiaaliministeri, Pohjois-Irlannin terveys- ja sosiaaliministeriö tai Man-saaren sosiaalihallitus. Yhdyselimenä toimii Suomessa työeläkeasioissa Eläketurvakeskus ja kansaneläkkeen ja yleisen perhe-eläkkeen osalta Kansaneläkelaitos. Vastaava laitos Isossa-Britanniassa on Department of Health and Social Security, Pohjois-Irlannissa The Department of Health and Social Services, ja Man -saarella The Isle of Man Board of Social Security. Sopimusasioita hoitavien viranomaisien ja laitosten osoitteet ovat yleiskirjeen lopussa.

Sopimuksen voimaantulo

Sopimus on tullut voimaan 1.2.1984. Sopimusta sovelletaan sellaisiin etuuksiin, jotka ovat kertymässä sopimuksen tullessa voimaan. Aikaisemman sopimuksen määräysten perusteella myönnetyt etuudet pysyvät edelleen voimassa. Sopimusta sovelletaan myös eläketapahtumiin, jotka ovat sattuneet ennen uuden sopimuksen voimaantuloa. Näihin eläketapahtumiin perustuviin etuuksiin on sopimuksen nojalla oikeus kuitenkin vasta sen voimaantulopäivästä alkaen.

1.1. Sosiaaliturvasopimuksen soveltamisala

Sopimuksen piiriin kuuluva lainsäädäntö

Sosiaaliturvasopimuksen 2 artiklassa määrätään, mihin lainsäädäntöön sopimusta sovelletaan.

Yhdistyneen kuningaskunnan alueen osalta sopimus koskee

- Sosiaaliturvalakia, johon sisältyy:
  - eläkevakuutus (vanhuus- ja perhe-eläkkeet sekä työkyvyttömyyseläke, joka kuuluu sairausvakuutuksen yhteyteen)
  - tapaturmavakuutus
  - sairaus- ja työttömyysvakuutus yhdistettynä
  - äitiysetuudet (äitiyspäiväraha ja äitiysavustus).

Sosiaaliturvalain ulkopuolisina etuuksina sopimuksen piiriin kuuluvat Yhdistyneen kuningaskunnan osalta lisäksi lapsilisä ja työttömyyskorvaus.

Suomen osalta sopimus koskee

- kansaneläkelainsäädäntöä ja yleistä perhe-eläkelainsäädäntöä
- työeläkelainsäädäntöä
- sairausvakuutuslakia ja äitiysavustuslakia
- tapaturmavakuutuslakia, ammattitautilakia sekä näihin liittyviä lakeja
- lakia valtakunnallisista työttömyyskassoista ja työllisyyslakia
- lapsilisälakia.

Sopimukseen liittyvässä pöytäkirjassa on lisäksi määräyksiä terveyspalveluista.

Henkilöpiiri

Sopimuksen 3 artiklan mukaan sopimuspuolen lainsäädännön piiriin kuuluva henkilö sekä hänen huollettavansa rinnastetaan toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisiin etuuksiin ja velvollisuuksiin nähden tämän sopimuspuolen kansalaisiin. Henkilöpiiriä ei tässä sopimuksessa ole muuten määritelty.

2. ISON-BRITANNIAN ELÄKEJÄRJESTELMISTÄ

2.1. Yleinen eläkejärjestelmä

Vuoden 1978 huhtikuussa tuli voimaan uusi, vuonna 1975 annettu eläkelaki. Tähän lakiin perustuva yleinen eläkejärjestelmä sisältää ns. perusosan (basic component) ja ns. lisäosan (additional component). Tässä yleiskirjeessä Ison-Britannian eläkkeistä käytetään näitä nimiä. Yksityisen ja julkisen sektorin työnantajakohtaiset eläkejärjestelmät voivat korvata lisäosan, jos järjestelmä täyttää eläkelain vähimmäisedellytykset. Työnantajakohtaisten eläkejärjestelmien piirissä on suunnilleen puolet kaikista maan palkansaajista.

Yleisen eläkejärjestelmän perusosan piiriin kuuluvat palkansaajat, ja itsenäiset yrittäjät, joiden tulotaso ylittää £ 34¹⁾ (huhtikuusta 1984 alkaen) viikossa. Jos tulot jäävät tämän alle, vakuutus voidaan ottaa vapaaehtoisena. Lisäosan piiriin kuuluvat ne työntekijät, joiden ansiot ylittävät edellämainitun £ 34 viikossa. Perusosa on tasasuuruinen, mutta sitä maksetaan liukuvan asteikon mukaan eläkeikää edeltäneen vakuutusajan pituuden perusteella. Lisäosan mukainen eläke määräytyy aktiiviajan ansioiden ja vakuutusajan pituuden perusteella. Lisäosa jätetään sopimuksen 15 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuksen eläkemääräysten ulkopuolelle.

Etuuksina maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä sekä hautausavustuksia.

Eläkkeet rahoitetaan vakuutettujen, työnantajan ja valtion maksuilla. Eläkkeet on sidottu kuluttajahintaindeksiin.

2.1.1. Vanhuuseläke

Vanhuuseläkeikä on miehillä 65 vuotta ja naisilla 60 vuotta. Tilapäistyön tekeminen ei ole kiellettyä, kunhan ansiot eivät ylitä tiettyä viikkoansion rajaa, ja työtunteja kertyy korkeintaan 12 viikossa. Edellä mainitut ehdot eivät koske yli 70-vuotiasta miestä eikä yli 65-vuotiasta naista, jotka saavat vanhuuseläkkeen iän perusteella ansioista riippumatta. Vanhuuseläkkeen perusosan saamiseksi edellytetään, että

1) 1 £ = 8.324 mk (virallinen ostokurssi 27.1.1984)

vakuutusmaksuja on maksettu kunakin verovuonna tietty minimisumma. Perusosan mukaiseen täyteen eläkkeeseen vaaditaan työuran pituudesta riippuen vakuutusvuosia seuraavasti:

Työuran pituus		Vaadittavat vakuutusvuodet		
10	vuotta tai alle	Työuran pituus miinus	1	vuosi
11-20	"	"	2	"
21-30	"	"	3	"
31-40	"	"	4	"
41	vuotta tai yli	"	5	"

Perusosan määrä on £ 34,05 viikossa. Alennettu eläke maksetaan, jos vaadittavia vuosia ei ole täyttä määrää, mutta vähintään 25 % vaadittavasta vuosimäärästä. Vakuutusvuosien laskeminen tässä tapauksessa aletaan aikaisintaan siitä, kun henkilö on täyttänyt 16 vuotta ja muuten aikaisintaan vuodesta 1948, jolloin peruseläke nykyisessä muodossa tuli käyttöön.

Vanhuuseläkkeeseen on mahdollista saada lapsi-, vaimo- ja ikäkorotus. Eläkkeeseen lasketaan myös lykäyskorotusta 0,14 % viikossa eli 7,5 % vuodessa, kuitenkin enintään viideltä vuodelta.

Vanhuuseläkkeen lisäosaa lasketaan perusosan ylittävältä ansiotulon osalta ylärajaan, joka on £ 250 (huhtikuusta 1984 alkaen) viikossa. Eläkettä karttuu - huhtikuusta 1978 lähtien - vuodessa 1,25 % näiden rajojen välillä olevasta palkasta. Näin ollen jo vuoden työskentely oikeuttaa lisäosaan, mikäli edellytykset muuten täyttyvät. Täysi vanhuuseläke, joka on 25 % keskimääräisestä, ansioindeksillä tarkistetusta eläkkeen perusteena olevasta palkasta, maksetaan 20 vuoden kuluttua järjestelmän voimaantulosta (eli vuonna 1998). Jos vakuutetulla on vakuutusvuosia enemmän kuin 20, keskimääräinen eläkepalkka lasketaan 20 parhaalta vuodelta.

2.1.2. Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläke maksetaan sen jälkeen kun vakuutettu on saanut sairausvakuutuksen päivärahaa 168 päivältä, minkä ajan ei tarvitse olla yhdenjaksoinen. Eläke koostuu perusosasta ja työkyvyttömyyden sattumiseen mennessä vakuutetulle karttuneesta lisäosasta. Työkyvyttömyyseläkkeeseen voi saada lisäksi erilaisia korotuksia ja lisiä. Ns. tulevaa aikaa ei eläkkeessä oteta huomioon.

Yleiskirjeen kohdassa 5 kerrotaan niistä rajoittavista määräyksistä, joita sopimuksessa on Englannin työkyvyttömyyseläkkeen Suomeen maksamisen osalta.

2.1.3. Perhe-eläke

Perhe-eläkettä maksetaan naisleskelle. Täysorvon eläkettä vastaa ns. huoltajanavustus. Puoliorvon eläkkeen korvaa leskeneläkkeeseen maksettava korotus. Ison-Britannian järjestelmistä maksetaan myös ns. leskenavustusta ja lesken lisäavustusta.

Ison-Britannian eläkejärjestelmiä on käsitelty tarkemmin Työeläke -lehden numerossa 3/81.

3. VAKUUTTAMISESSA SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Nyt voimaan tullut sopimus perustuu, kuten muutkin uudemmat sosiaaliturvasopimukset, alueperiaatteeseen. Ansiotyöhön perustuvien etuuksien osalta tämä merkitsee sitä, että henkilö vakuutetaan siellä, missä työ tehdään. Tällöin ei kansalaisuudella ole merkitystä.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan henkilön kuulumisen vakuutukseen Englannissa määräytyy siellä tehdyn ansiotyön perusteella. Vakuutukseen kuulumisen määräytyy Suomessa täällä tapahtuvan ansiotyön perusteella, kun kysymys on työeläkevakuutuksesta, tapaturmavakuutuksesta ja työttömyysvakuutuksesta. Sen sijaan kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen, äitiysavustuksen, lapsilisän ja työttömyyskorvauksen osalta vakuutukseen kuulumisen määräytyy Suomessa asumisen perusteella.

Sopimuksen yleiset määräykset vakuuttamisvelvollisuudesta poikkeavat siitä käytännöstä, jota Suomen työeläkevakuutuksessa noudatetaan sopimuksettomassa tilassa. Suomalaisen työnantajan palveluksessa ulkomailla työskentelevä suomalainen työntekijä vakuutetaan Suomen työeläkelakien mukaan silloin, kun Suomen ja työskentelymaan välillä ei ole sopimuksella toisin sovittu.

3.1. Erityisryhmien vakuuttaminen

3.1.1. Lähetetyt työntekijät

Merkittävin poikkeus alueperiaatteesta on sopimuksessa tehty ns. lähetettyjen työntekijöiden suhteen. Sopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa on määräykset

lähetettyihin työntekijöihin sovellettavasta lainsäädännöstä.

Lähetetystä työntekijästä on kyse silloin, kun suomalainen työnantaja lähettää palveluksessaan olevan työntekijän Englantiin tekemään työtä tämän työnantajan lukuun ja työskentelyn oletetaan kestävän enintään 12 kuukautta lähettämisestä lukien. Työntekijä ei saa olla lähetetty sellaisen työntekijän tilalle, jonka toimikausi on päättynyt.

Lähetetyn työntekijän asema merkitsee sitä, että henkilö kuuluu paitsi Suomen työeläkelainsäädännön ja tapaturmavakuutuslainsäädännön piiriin myös Suomen sairausvakuutuksen piiriin siten, että päivä- ja äitiysrahat määräytyvät Suomen lakien mukaisesti. Lähetetystä työntekijästä ei siis voida vaatia maksettavaksi työskentelymaan lainsäädännön mukaisia sosiaalivakuutusmaksuja.

Toisen sopimuspuolen laivaan työskentelemään lähetettyjä merimiehiä koskee 7 artiklan 2 kappale. Määräykset ovat samansisällöiset kuin muita lähetettyjä työntekijöitä koskevat.

Lähetämisen kesto

Lähetettyyn työntekijään sovelletaan lähettäjämaan lainsäädäntöä edellyttäen, että työskentelyn oletetaan kestävän enintään 12 kuukautta. Jos työn alkaessa tiedetään, että se jatkuu toisessa sopimusvaltiossa yli 12 kuukautta, ei 6 artiklan 1 kappale (7 artiklan 2 kappale) tule sovellettavaksi. Tällöin työntekijä on heti vakuutettava työskentelymaassa. Jos toisessa sopimusvaltiossa työskentely ennalta arvaamattomista syistä jatkuu yli tuon ennakoitun kahdentoista kuukauden ajan, voidaan työntekijä edelleen vakuuttaa lähettäjävaltion lainsäädännön mukaan työn loppuun suorittamiseen saakka, enintään kuitenkin seuraavan kahdentoista kuukauden ajan. Tämä edellyttää, että työskentelymaan asianomainen viranomaisen tähän pidennykseen suostuu.

Jos työntekijä sopimuksen voimaantullessa (1.2.1984) jo työskentelee Englannissa suomalaisen työnantajan sinne lähettämänä, lasketaan 12 kalenterikuukauden kausi sopimuksen voimaantulosta eikä lähettämisaikakohdasta.

Lähtämisen todistaminen

Se, että työntekijä lähetettynä työntekijänä edelleen kuuluu lähettäjävaltion sosiaalivakuutuksen piiriin, osoitetaan lähettäjävaltion asianomaisen vakuutuselimen antamalla todistuksella. Suomessa tämän todistuksen, Certificate of posting UK/F 1, antaa Eläketurvakeskus. Todistus koskee paitsi Suomen työeläkevakuutuksen myös tapaturma- ja sairausvakuutuslainsäädännön piiriin kuulumista. Työnantaja tai työntekijä voi pyytää todistusta suoraan Eläketurvakeskuksesta (ulkomaisten eläkeasiain jaostosta) tai tehdä hakemuksen todistuksen saamiseksi eläke- tai tapaturmavakuutuslaitoksen (myös Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton) tai Kansaneläkelaitoksen paikallistoitimiston kautta.

Jos on kyse lyhytaikaisesta työmatkasta esim. kurssista tai muusta opintomatkasta, jolloin työskentely yleensä kestää alle kuukauden, ei lähetetyn työntekijän todistusta tarvitse hankkia.

Ennen todistuksen antamista Eläketurvakeskuksessa tarkastetaan, että kysymyksessä olevan työntekijän eläketurva on Suomen lakien mukaan asianmukaisesti järjestetty, lakisääteinen tapaturmavakuutus on otettu ja että lähetetty työntekijä on kirjoilla Suomessa.

Suomeen lähetetyille työntekijöille annetuista todistuksista saa Eläketurvakeskus jäljennöksen suoraan Englannista.

Jatkoajan hakeminen

Jos lähtämisen tapahduttua näyttää ilmeiseltä, että työkomennus tulee jatkumaan yli kaksitoista kuukautta ja työntekijä halutaan edelleen pitää Suomen sosiaaliturvan piirissä, on työnantajan tehtävä tätä koskeva hakemus hyvissä ajoin. Hakemukseksi riittää vapaamuotoinen pyyntö, joka toimitetaan Suomen sosiaali- ja terveysministeriölle. Jos Englannin vastaava ministeriö suostuu pidennykseen, asiasta annetaan todistus UK/F 2.

Jos pidennystä ei haeta tai ei myönnetä, työntekijä siirtyy normaalisti työskentelyvaltion lainsäädännön piiriin, ja vakuuttamisvelvollisuus lähettäjävaltiossa lakkaa. Tällöin työntekijän TEL-vakuutus päätetään, kun 12 kuukautta on täyttynyt. LEL-alalla työskentelevästä työntekijästä ei enää makseta LEL-maksuja 12 kuukauden jälkeen.

3.1.2. Kuljetus-, liikenne- tms. yrityksissä matkailutehtävissä työskentelevät

Sosiaaliturvasopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa käsitellään matkustajia tai rahtia rautateitse, maanteitse, sisävesiteitse tai ilmateitse joko toisen yrityksen hyväksi tai omaan lukuun kuljettavien yritysten matkailutehtävissä työskentelevien henkilöiden vakuuttamista.

- a) Jos työnantajana olevalla yrityksellä on pääliikepaikka Suomessa tai Englannissa, sovelletaan työntekijään sen maan lainsäädäntöä, jossa pääliikepaikka sijaitsee. Pääliikkeen sijaintimaan lainsäädännön mukaan vakuutetaan tällöin myös tämän yrityksen palveluksessa toisen sopimuspuolen alueella matkailutehtävissä työskentelevät.
- b) Jos kuitenkin yrityksellä on haaraliike tai toimisto toisen sopimuspuolen alueella, sovelletaan tällaisessa haaraliikkeessä työskentelevään henkilöön työskentelymaan lainsäädäntöä.
- c) Työskentelymaan lainsäädäntöä sovelletaan myös, jos työntekijä asuu vakinaisesti samassa maassa, jossa hän kokonaan tai pääasiallisesti työskentelee, vaikka työnantajana olevalla yrityksellä ei olisikaan pääliikepaikkaa, haaraliikettä tai toimistoa tässä maassa.

3.1.3. Merillä ja satamissa työskentelevät

Merillä ja satamissa työskenteleviä koskee sopimuksen 7 artikla. Merimiehet vakuutetaan yleensä Suomessa, jos he työskentelevät Suomen lipun alla kulkevasa aluksessa. Jos alus on rekisteröity Englannissa, merimiehet vakuutetaan siellä.

Jos Suomessa tai Englannissa vakinaisesti asuva henkilö, joka tavallisesti ei työskentele merellä, tekee työtä muutoin kuin miehistön jäsenenä sopimuspuolen aluksessa toisen sopimuspuolen aluevesillä tai satamassa, häneen sovelletaan viimeksi mainitun sopimuspuolen lainsäädäntöä aluksen lippumaan lainsäädännön sijasta.

Lippumaan lainsäädäntöä ei sovelleta myöskään silloin, kun työntekijä ja hänelle palkan maksava työnantaja asuvat molemmat vakinaisesti samassa maassa, joka ei ole aluksen lippumaa. Sovellettavaksi tulee tällöin asuinmaan lainsäädäntö.

Ks. lisäksi kohta "lähetetyt työntekijät" (3.1.1.).

- 3.1.4. Valtion tai muun julkisoikeudellisen yhteisön palveluksessa työskentelevät, diplomaatti- ja konsuliedustustossa ja edustuston virkailijan palveluksessa työskentelevät

Suomen valtion tai muun julkisoikeudellisen yhteisön palveluksessa Englannissa työskenteleviin suomalaisiin sovelletaan Suomen lainsäädäntöä (8 artiklan 2 kappale). Näin ollen he kuuluvat Suomen työeläkevakuutuksen piiriin.

Sosiaaliturvasopimusta ei sovelleta kummankaan sopimuspuolen diplomaattiedustuksen vakinaiseen henkilökuntaan.

Diplomaattisessa- tai konsuliedustustossa työskentelevä ja edustuston virkailijan palveluksessa työskentelevä vakuutetaan yleensä lähettäjävaltion lainsäädännön mukaan. Hänellä on kuitenkin oikeus valita työskentelymaahan lainsäädännön mukainen vakuutus edellyttäen, että hän välittömästi ennen työsuhteen alkamista on jo kuulunut sikäläiseen vakuutukseen. Valinta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa sosiaaliturvasopimuksen voimaantulosta tai työsuhteen alkamisesta, jos tämä ajankohta sattuu myöhemmäksi. Ilmoitus jäämisestä työskentelymaahan lainsäädännön piiriin annetaan erityisellä lomakkeella UK/F 3.

- 3.2. Poikkeaminen vakuuttamisvelvollisuutta koskevista artikloista

Suomen ja Englannin sosiaali- ja terveysministeriöillä on mahdollisuus 9 artiklan nojalla sopia poikkeuksista edellä selostettuihin määräyksiin määrättyjen henkilöiden tai henkilöryhmien osalta.

4. VAKUUTUSKAUSIEN HYVÄKSILUKEMINEN

Tässä sopimuksessa vakuutuskausilla tarkoitetaan asumiskausia. Vakuutuskausien ilmoittaminen Suomen osalta on keskitetty Kansaneläkelaitokselle. Suomen työeläkeoikeuden kannalta kausien yhdistämisellä ei ole merkitystä. Eläkeoikeus meillä voi syntyä jo varsin lyhyen työskentelyajan perusteella.

Englannin sosiaaliturvajärjestelmässä ei ole vakuutuskausia samassa mielessä kuin Suomen työeläkevakuutuksessa, jossa työskentely edellyttää vakuuttamista ja vakuutuskausi muodostuu välittömästi vakuuttettuna olemisen kestosta. Jotta sopimusvaltioiden järjestelmät saataisiin kausien osalta yhteismitalli-

siksi, sopimuksessa on artikla, jonka mukaan Englannin ansiotekijä muutetaan vakuutuskaudeksi ja päinvastoin (artikla 10).

5. TYÖKYVYTTÖMYYSSELÄKKEEN MAKSAMINEN JA MYÖNTÄMINEN SOPIMUSVALTIOSTA TOISEEN

Englantilaista työkyvyttömyyseläkettä ei voida myöntää Suomen ja Englannin välillä solmitun sosiaaliturvasopimuksen perusteella Suomessa vakinaisesti asuvalle henkilölle. Työkyvyttömyyseläkettä maksetaan Suomeen vain sellaisille, joille Englannin eläke on myönnetty heidän asuessaan Englannissa. Tämän eläkkeen maksamista jatketaan sieltä Suomeen muuttaneelle enintään viiden vuoden ajan eli niin kauan, kunnes eläkkeensaajalle syntyy oikeus Suomen kansaneläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkkeeseen. Englannin eläkkeestä vähennetään Suomesta samalta ajalta työkyvyttömyyden perusteella maksettava etuus. Suomen sairausvakuutuksen päivärahaa ei kuitenkaan vähennetä. (13 artiklan 1 kappale.)

Suomesta myönnetään ja maksetaan työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke Englantiin aina, kun kansallisen lainsäädäntömme edellytykset tähän ovat olemassa.

Jos henkilöllä Englannissa ollessaan on oikeus Suomen sairausvakuutuksen päivärahaan, hänelle syntyy oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen sieltä, kun tätä päivärahaa on maksettu enimmäisajalta.

6. ELÄKKEEN HAKEMINEN JA TIETOJEN VÄLITTÄMINEN SOPIMUSVALTIOSTA TOISEEN

6.1. Lomakkeet

Sopimusvaltion lainsäädännön mukainen eläkehakemus katsotaan myös toisen sopimusvaltion eläke-etuutta koskevaksi hakemukseksi, jos vastaavaa etuutta maksetaan tämän sopimuksen määräysten mukaan. Näin ollen hakemus tulee vireille sinä päivänä, jolloin se on jätetty sopimusvaltion sopimuksessa tarkoitetulle asianomaiselle viranomaiselle.

Kummankin sopimusvaltion eläkettä haetaan ao maan hakemuslomakkeilla. Suomen hakemuslomakkeita on toimitettu englantilaisine käännöksineen yhdyselimelle Newcastleen. Englannin vanhuus- ja leskeneläkkeiden hakemiseksi on saatu lomakkeita Suomeen. Näitä lomakkeita on saatavana Kansaneläkelaitoksessa ja Eläketur-

vakesukuksessa. Englannin vanhuuseläkettä voi hakea jo ennen Suomen laeissa säädettyä vanhuuseläkeikää, mikäli eläkeikä Englannin lakien mukaan on alhaisempi. (17 artikla).

Jos Suomen vanhuus- tai perhe-eläkehakemuksesta käy ilmi, että hakija tai edunjättäjä on työskennellyt myös Englannissa, eläkelaitoksen tulee toimittaa jäljennös hakemuksesta ja Englannin työskentelyä koskevat liitteet Eläketurvakeskuksen ulkomaisten eläkeasiain jaostoon, josta lähetetään hakijalle Englannin eläkeoikeuden selvittämiseksi hakemuslomake.

Muiden Englannin eläkkeiden ja niitä koskevien yksityiskohtaisten tietojen saamiseksi henkilön on syytä kirjoittaa suoraan Englantiin. Työnantajakohtaisista eläkejärjestelyistä saanee tietoja sikäläiseltä työnantajalta. Eläkeasioissa avustavat myös jäljempänä kohdassa 7 mainitut englantilaiset yhdyselimet. Asioiden käsittelyn nopeuttamiseksi olisi hyvä lähettää tiedustelut englanniksi.

Koska Eläketurvakeskuksen rekisterissä ei ole englantilaisista työsuhteista mitään tietoja, eläketurvan selvittely Englannissa työskentelyn osalta jää eläkekehakijan oman ilmoituksen varaan.

6.2. Eläkepäätökset

Suomalainen eläkelaitos lähettää päätöksensä normaalisti suoraan eläkkeenhakijalle. Kielenä päätöksissä käytetään joko suomea tai ruotsia. Jos eläkelaitos haluaa erityisesti palvella, se voi antaa päätöksensä lisäksi englanniksi.

Englannissa asuvan Suomen työeläkkeen saajan eläkkeeseen vaikuttavia muutostietoja ei saada Suomeen automaattisesti. Näin ollen eläkelaitoksen olisi syytä päätöksen antamisen yhteydessä kehottaa eläkkeensaajaa ilmoittamaan esim. työkyvyn muutoksista, lapsia koskevista muutoksista jne.

Kun Suomessa asuvalle henkilölle on myönnetty Englannin vanhuus- tai perhe-eläke (leskeneläke), saa Eläketurvakeskus tästä tiedon. Tieto näistä eläkkeistä kirjoitetaan myös eläketapahtumarekisteriotteelle.

6.3. Eläketapahtumailmoitukset

Eläketapahtumailmoitukset annetaan normaalisti. Jos eläkkeensaaja tai hakija on Englannin kansalainen (= Ison-Britannian tai Pohjois-Irlannin kansalainen),

merkitään eläketapahtumakortin ruutuun 53 kansalaisuustunnukseksi B.

6.4. Tilastointi

Suomen ja Englannin välinen sosiaaliturvasopimus ei velvoita sopimusvaltioita vaihtamaan tilastoja. Suomessa kuitenkin tilastoidaan tiedot Englantiin sopimuksen nojalla muille kuin Suomen kansalaisille maksetuista eläkkeistä. Tätä tarkoitusta varten eläkelaitosten tulee erikseen ilmoittaa Eläketurvakeskukselle ulkomaisten eläkeasiain jaostoon eläkkeensaajan nimi ja henkilötunnus aina silloin, kun eläkepääätös annetaan ja eläkettä maksetaan Englantiin muulle kuin suomalaiselle.

6.5. Muutoksenhaku

Eläkeasiaa koskevan valituskirjelmän voi jättää jomankumman sopimuspuolen sopimuksessa tarkoitettulle asianomaiselle viranomaiselle. Kun valitus on jätetty toisen valtion viranomaiselle määrääjässä, se katsotaan jätetyksi ajoissa myös toisen valtion asianomaiselle viranomaiselle.

7. SOPIMUSASIOITA HOITAVAT LAITOKSET

Kaikki sopimusasiat:

Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutusosasto
PL 147
00121 HELSINKI 12

Department of Health and Social Security,
Overseas Branch,
Newcastle upon Tyne,
ENGLAND NE 98 1YX

Pohjois-Irlannissa:
The Department of Health and Social Services,
Overseas Branch, Castle Buildings, Stormont,
Belfast, Northern Ireland BT4 3HH ja

Man-saarella:
The Isle of Man Board of Social Security,
Hill Street, Douglas, Isle of Man

Kansaneläke ja yleinen perhe-eläke:

Kansaneläkelaitos
PL 450
00101 HELSINKI 10

Työeläke ja siihen liittyvä perhe-eläke:

Eläketurvakeskus
Opastinsilta 7
00520 HELSINKI 52

Sairausvakuutus:

Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutusosasto
PL 920
00101 HELSINKI 10

Department of Health and Social Security,
International Relations Division,
Alexander Fleming House Elephant and Castle,
London SE1 6B4, ENGLAND

Tapaturmavakuutus:

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto
Bulevardi 28
00120 HELSINKI 12

Työttömyysturva:

Sosiaali- ja terveysministeriö
Vakuutusosasto, työttömyysvakuutus
PL 147
00121 HELSINKI 12